

มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพ็งพรางเทียน

Myths of Women in Pleng-prang-tian, a Time Travel Television Drama

หยางฉาน^{1*}, จันทร์สุตา ไชยประเสริฐ^{2*}

Yang Chan^{1*}, Jansuda Chaiprasert^{2*}

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก, หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

¹ A Ph.D. candidate, Doctor of Arts, Program in Communicative Thai as a Second Language, Huachiew Chalermprakiet University.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติตำแหน่ง

² A lecturer, Department of Language studies, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University.

*Corresponding author, E-mail: sprite583365@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพ็งพรางเทียน โดยศึกษาจากตัวละครเอกชื่อ เทียนคำหรือลินท์ และใช้ทฤษฎีมายาคติเป็นหลัก ผลการวิจัยพบมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพ็งพรางเทียน มี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) มายาคติเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท ในสังคมอดีตผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่รู้จักทำงานบ้านต่าง ๆ เป็นบุตรสาวที่ดีต้องรู้จักตอบแทนความรักของผู้ใหญ่ ต้องมีความกตัญญู ต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่หรือเจ้านาย แต่ในสังคมสมัยใหม่ ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องเป็นแม่บ้าน สามารถออกไปทำงานและสร้างประโยชน์แก่สังคมด้วยความสามารถของตัวเอง ต้องเป็นผู้ที่ทุ่มเทในการทำงาน และมีความรับผิดชอบด้วย 2) มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านความงามเป็นมายาคติที่เหมือนกันทั้งในสังคมท้องถิ่นในอดีตกับสังคมเมืองสมัยใหม่ คือผู้หญิงต้องมีหน้าตาที่สวยงาม รูปร่างดีสมส่วน โดยมีรายละเอียดความงามที่แตกต่างกัน สังคมอดีตผู้หญิงต้องสวยอ่อนหวาน แซ่มซ้อย แต่ความงามของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ยังสัมพันธ์กับความรู้ความสามารถสามารถใช้ความงามในการประกอบอาชีพ 3) มายาคติเกี่ยวกับอุปนิสัย ผู้หญิงในอดีตเป็นผู้หญิงที่อ่อนแอขณะที่ผู้หญิงในสมัยใหม่ต้องเป็นผู้ที่กล้าหาญ ปกป้องสิทธิของตน ไม่ยอมให้ใครดูถูกทำร้าย กล้าต่อรองต่อความรัก มายาคติที่เกี่ยวกับผู้หญิงที่แตกต่างกันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ค่านิยมของคนในสังคม การเมือง และสภาพสังคม

คำสำคัญ: มายาคติ, ผู้หญิง, ละครข้ามภพ, เพ็งพรางเทียน

Abstract

This article aimed to analyze myths of women in Pleng-prang-tian, a time travel television drama. Theories of myth study were applied to analyze the story female protagonist, Tian-kum or Lin.

The study found 3 issues namely 1) myths of contrastive in the past a woman was a housewife; a grateful daughter; In modern society, a woman was not a housewife, but a

working person who distributed her abilities for social benefits; she worked diligently and was highly responsible. 2) myths of beauty the same myths of beauty in both the past and the present time, which women should be good looking and perfect shaped. Different details were a woman in the past was sweet and gentle, while a beautiful woman in the present applied her beauty to enhance her profession. 3) myths of character woman in the present had to be submissive and obedient to elders or masters. Meanwhile, in the present a woman had to be brave; protective her own rights; none-abusive; defensive; and negotiable with love. In conclusion, transformation of thoughts; social values; politics and social environment were main effects of the changing myths of women.

Keyword: myth, women, time travel television drama, Pleng-prang-tian

บทนำ

การชมละครถือว่าเป็นกิจกรรมบันเทิงของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในยุคเทคโนโลยี สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงทุกบ้านทุกเรือนดังเช่นปัจจุบันนี้แล้ว ผู้ชมสามารถเลือกชมละครได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา ดังที่ อองอาจ สิงห์ลำพอง (2557) กล่าวถึงละครโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์ที่สุด ผู้ชมได้รับรู้วิธีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม จริยธรรมในสังคมจากละครโทรทัศน์ ทำให้มนุษย์ได้รับความบันเทิงและเข้าใจสังคมอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ละครโทรทัศน์จึงกลายเป็นสื่อสำคัญที่อยู่กับคนทั้งโลก และในฐานะที่เป็นสื่อรายการที่ได้รับความนิยมจากทุกเพศทุกวัย ผู้ผลิตละครจึงต้องสร้างสรรค์และผลิตละครโทรทัศน์ที่แปลกใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการทางรสนิยมของผู้ชมและดึงดูดความสนใจของผู้ชมไม่ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเบื่อต่อแนวเรื่อง ในละครไทยต่าง ๆ มีละครประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหาโดดเด่น คือ ละครข้ามภพ ละครย้อนเวลา ละครข้ามเวลาหรือละครข้ามมิติ ซึ่งจะเป็นละครที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับตัวละครสำคัญได้ย้อนไปอดีตหรือข้ามไปถึงอนาคตโดยเผชิญอุบัติเหตุหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ละครข้ามภพมีลักษณะแตกต่างกับละครประเภทอื่นตรงที่การเล่าเรื่องราวเป็นการผสมผสานระหว่างปัจจุบันซึ่งมีตัวละครปัจจุบันข้ามภพไปใช้ชีวิตในอดีตหรือตัวละครอดีตข้ามภพมาใช้ชีวิตในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่เน้นความตื่นตาตื่นใจ ความแปลกใหม่จากเรื่องราวที่ตัวละครเผชิญและฉากทั้งอดีตและปัจจุบันเท่านั้น หากแต่ยังเสนอความรู้ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์แก่ผู้ชมด้วย ทั้งด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ดังนั้นละครข้ามภพจึงได้รับความนิยมและสนใจจากผู้ชม ดังที่ สุวรรณมาศ เหล็กงาม (2554) ศึกษาเรื่อง หวนคิดถึงคืนวันอันผันผ่าน : การสื่อสารกับปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทย ได้อธิบายบทบาทของละครย้อนเวลาไว้ว่า ละครย้อนเวลาได้นำเสนอให้ผู้ชมในยุคปัจจุบันได้รับชมวัฒนธรรมต่าง ๆ ในยุคสมัยเก่า ทั้งในลักษณะการนำบทนวนิยายมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์และการนำละครโทรทัศน์ที่เคยได้รับความนิยมมาแล้วในอดีตมาผลิตซ้ำใหม่ (Reproduction) เพื่อให้ดึงดูดความสนใจของผู้ชมในยุคปัจจุบันมากขึ้น ผู้ผลิตละครได้ให้ความสำคัญต่อการหวนไปหาอดีต ซึ่งผลตอบรับก็คือ ละครแนวย้อนยุคได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

เพลิงพรางเทียน เป็นละครที่ถ่ายจากนวนิยายที่ชื่อเดียวกัน ของ หัสวีร์ และได้ถูกสร้างเป็นละครทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และออกอากาศในปี พ.ศ. 2562 ได้เรตติ้ง 4.9 ละคร นางเอกชื่อ ลินท์ เป็นนางแบบที่มีชื่อเสียงในสังคมสมัยใหม่ ได้รับปิ่นทองโบราณที่อินทร์มอบให้ ซึ่งเป็นผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้จนได้ฝันข้ามภพในอดีต และรู้ว่าชาติก่อนตัวเองชื่อ เทียนคำ เป็นชู้กับเจ้าน้อยเทวาพทฤทธิ์ ซึ่งชาตินี้เกิดมา

เป็นอินทร์ และได้รู้ความจริงว่าตัวเองถูกรรยาของเจ้าน้อยเทวาฤทธิ์ฆ่าตาย จึงหาวิธีแก้แค้น และระหว่างการแก้แค้น ตัวละครหญิงที่ข้ามภพไปนั้นได้เผชิญเรื่องตื่นเต้นหลากหลาย ทำให้ผู้ชมได้ติดตามชมจนจบ ตัวละครหญิงที่ข้ามภพมีฐานะและนิสัยที่แตกต่างกันเป็นอย่างมากในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่ เมื่อตัวละครสมัยใหม่ใช้ชีวิตในสังคมอดีตด้วยความคิด พฤติกรรม และนิสัยในสังคมสมัยใหม่ ทำให้คนในสังคมอดีตเกิดความตื่นเต้น รู้จักแปลกแยก เรื่องราวจึงมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในละครเรื่องเพลิงพรางเทียน สามารถได้สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของความเป็นหญิงทั้งสังคมอดีตกับสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจน และความเปลี่ยนแปลงนั้นได้รับอิทธิพลจากแนวคิดสตรีนิยมที่เผยแพร่ ดังที่ ลักษณะวัตปาละรัตน์ (2553) ได้กล่าวความเป็นมาและความหมายของสตรีนิยมว่า คำว่า เฟมินิสม์ (Feminism) หรือภายหลังสังคมไทยบัญญัติเรียกกันว่า “สตรีนิยม” นั้นเป็นคำที่ปรากฏเป็นครั้งแรกในฝรั่งเศสราวปีค.ศ. 1880 แล้วแพร่เข้าสู่อังกฤษและอเมริกาในทศวรรษ 1890 และ 1910 ตามลำดับ สตรีนิยม คือ ขบวนการเรียกร้องสิทธิเสมอภาคที่เกิดขึ้นในประเทศตะวันตกที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม แล้วได้แพร่กระจายขยายตัวไปทั่วโลก และ กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน (2551) ยังกล่าวว่า สตรีนิยม หมายถึงการศึกษาเรื่องผู้หญิงผู้ชายว่าด้วยความเป็นหญิงและความเป็นชายถูกสร้างและธำรงรักษาไว้ได้อย่างไร โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าความเป็นเพศดังกล่าวจะถูกสร้างขึ้นโดยสังคมมากกว่าจะถูกกำหนดความเป็นไปโดยปัจเจกบุคคล ละคร เพลิงพรางเทียน เป็นละครข้ามภพที่มีตัวละครหญิงสมัยใหม่ข้ามภพไปสังคมอดีตด้วยติดความคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นความสมัยใหม่ และตัวละครในสังคมอดีตกับสังคมสมัยใหม่มีฐานะ นิสัยที่แตกต่างกัน ทำให้เห็นความแตกต่างทางสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะได้เห็นถึงในสังคมสมัยใหม่ผู้หญิงไม่ได้อยู่ต่ำด้อยกว่าผู้ชายเหมือนในสังคมอดีต ผู้หญิงเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในสังคมเท่ากับผู้ชาย

อีกประการหนึ่ง ละครไม่เพียงแต่ทำหน้าที่การให้ความสนุกสนานแก่ผู้ชม ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม มายาคติ และอุดมการณ์อยู่ในเนื้อเรื่องด้วย ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (อ้างถึงใน อัจฉรา รัศมีโชติ, 2556) ได้อธิบายไว้ว่า ละครโทรทัศน์เป็นมากกว่าสื่อที่ให้ความบันเทิงเนื่องจากเป็นสื่อที่แฝงไปด้วยมายาคติ อุดมการณ์บางอย่างโดยเฉพาะกล่าวถึงการเมืองไว้อย่างแนบเนียน และเนื่องจากละครโทรทัศน์มีลักษณะที่แปลกใหม่และสมบูรณ์ด้วยภาพและเสียง จึงทำให้มายาคติที่ผู้เขียนบทละครหรือผู้กำกับต้องการสามารถเสนอออกได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน ดังที่ วรรณพิมล อังคศิริสรรพ (2551, น. 4) กล่าวไว้ว่า มายาคติ หมายถึง การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมซึ่งถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ หรืออาจกล่าวให้ถึงที่สุดได้ว่า เป็นกระบวนการลวงให้หลงอย่างหนึ่ง แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่ามายาคติเป็นการโกหกหลอกลวงแบบปั่นน้ำเป็นตัว หรือการโฆษณาชวนเชื่อที่บิดเบือนข้อเท็จจริง มายาคตินั้นมิได้ปิดบังอำพรางสิ่งใดทั้งสิ้น ทุกอย่างปรากฏต่อหน้าเราอย่างเปิดเผย แต่เราต่างหากที่คุ้นเคยกับมันเสียจนไม่ทันสังเกตว่ามันเป็นสิ่งประกอบสร้างทางวัฒนธรรม

ที่ผ่านมา การศึกษาเกี่ยวกับมายาคติของผู้หญิงมีหลากหลาย เช่น วรรณศิริ กางกั้น (2560) ศึกษาเรื่อง มายาคติหน้าอกในสาวพริตต์กับธุรกิจความงาม วิโรจน์ สุทธิสีมา (2551) ศึกษาเรื่อง มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสารแนววิโรติกไทย และ ไพรยา พลสารทูล (2549) ศึกษาเรื่อง มายาคติความงามของสตรีไทย พ.ศ. 2481 - 2516 เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้จะเน้นศึกษามายาคติเกี่ยวกับความงามของผู้หญิง แต่ยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับมายาคติความเป็นผู้หญิงในละครข้ามภพ ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจึงสนใจศึกษามายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพลิงพรางเทียน เนื่องจากเป็นละครที่มีตัวละครอดีตกับตัวละครสมัยใหม่ที่มี

นิสัยและฐานะแตกต่างกันเป็นอย่างมาก เมื่อวิเคราะห์จากความคิด พฤติกรรม และนิสัยของตัวละครที่ข้ามภพและเรื่องราวต่าง ๆ ที่สนุกสนานที่เกิดขึ้นในตัวละคร สามารถได้เห็นมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงทั้งในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพลงพรางเทียน

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับมายาคติ มายาคติ เป็นกระบวนการลงให้หลงอย่างหนึ่ง แต่ทั้งนี้ก็มีได้หมายความว่ามายาคติเป็นการโกหกหลอกลวงแบบปั้นน้ำเป็นตัว หรือการโฆษณาชวนเชื่อที่บิดเบือนข้อเท็จจริง แต่ไม่ได้ปิดบังข้อเท็จจริง ทุกอย่างปรากฏต่อหน้าเราอย่างเปิดเผย แต่เราต่างหากที่คุ้นเคยกับมันเสียจนไม่ทันสังเกตว่ามันเป็นสิ่งประกอบสร้างทางวัฒนธรรม (โรลองด์ บาร์ต อ่างใน วรรณพิมล อังคศิริสรรพ, 2551) ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเกี่ยวกับมายาคติไปศึกษาวิเคราะห์คำพูด พฤติกรรม นิสัย และความคิดของตัวละครก่อนข้ามภพและหลังข้ามภพ เพื่อให้เห็นถึงมายาคติของความเป็นผู้หญิงในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม สตรีนิยม หมายถึง การศึกษาเรื่องผู้หญิงผู้ชายว่าด้วยความเป็นหญิงและความเป็นชายถูกสร้างและธำรงรักษาไว้ได้อย่างไร โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าความเป็นเพศดังกล่าวจะถูกสร้างขึ้นโดยสังคมมากกว่าจะถูกกำหนดความเป็นไปโดยปัจเจกบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยมไปศึกษาความคิด พฤติกรรม และฐานะของผู้หญิงในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่ เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ (Textual Analysis) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับมายาคติกับสตรีนิยม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมายาคติในละครโทรทัศน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาประเภทของละครโทรทัศน์ไทย ศึกษาละครข้ามภพ และคัดเลือกละครเรื่อง เพลงพรางเทียน เนื่องจากตัวละครปัจจุบันกับตัวละครอดีตมีลักษณะที่ต่างกันอย่างชัดเจน ฐานะ และสถานภาพเป็นอย่างมาก จนทำให้เห็นความเป็นหญิงในสังคมทั้งอดีตและปัจจุบันได้อย่างชัดเจน
3. วิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงโดยเลือกศึกษา ลินท์หรือเทียนค่านางเอกที่ข้ามภพของละคร เพลงพรางเทียน เนื่องจากนางเอกในเรื่องนี้เป็นตัวละครมีลักษณะทั้งปัจจุบันและอดีต ทำให้เห็นมายาคติของผู้หญิงในต่างยุคสมัยได้อย่างชัดเจนมาก
4. วิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพลงพรางเทียน
5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมอดีตจากตัวละคร เทียนคำ และสังคมสมัยใหม่จากตัวละคร ลินท์ พบว่า ละครข้ามภพ เรื่อง เพลงพรางเทียน ได้แสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงทั้งในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่ได้หลาย ๆ ด้าน ได้แก่ มายาคติด้านสถานภาพ มายาคติด้านความงาม และมายาคติด้านอุปนิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มายาคติเกี่ยวกับสาวเหนือในสังคมอดีต

สังคมอดีต หมายถึง สังคมไทยตั้งแต่สุโขทัยจนถึงรัชกาลที่ 8 ในละคร เพลงพรางเทียน เป็นละครที่มีฉากในภาคเหนือของประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงต้นสมัยรัชกาลที่ 5 และจากการศึกษาวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมอดีตในละครข้ามภพ เรื่อง เพลงพรางเทียน ได้พบมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมอดีตมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ มายาคติด้านสถานภาพและบทบาท มายาคติด้านความงาม และมายาคติด้านอุปนิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 มายาคติด้านสถานภาพและบทบาท

สถานภาพ หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่งของบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้น สถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะตัวที่ทำให้เราแตกต่างจากผู้อื่น และบทบาทหมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน จากการศึกษามายาคติด้านสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพลงพรางเทียน ได้พบสถานภาพและบทบาทที่เป็นบุตรสาวและเป็นป้า โดยมายาคติของผู้หญิงที่มีสถานภาพดังกล่าว คือ การเป็นผู้อ่อนแอ ต้องยอมอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ในครอบครัวและเจ้านาย ดังตัวอย่าง

ในละคร เพลงพรางเทียน เทียนคำเป็นหญิงสาวที่มีชีวิตน่าสงสาร ซึ่งเกือบจะถูกเสือกินและโชคดีที่หนานแก้วช่วยชีวิตไว้ หลังจากนั้น เทียนคำก็ถือหนานแก้วเป็นบิดา และได้ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข เมื่อหนานแก้วตกจากต้นไม้ได้รับบาดเจ็บเกือบจะตาย วิธีที่ทำให้หนานแก้วพ้นจากความตายก็คือเทียนคำต้องไปรำแก้บนเพื่อหนานแก้ว ถึงแม้ว่าการไปรำแก้บนมีอุปสรรค แต่เทียนคำพยายามทำให้สำเร็จดังตัวอย่างต่อไปนี้

เทียนคำ : “พ่อจ๊ะ พ่อไม่ต้องเป็นห่วงนะ เทียนคำจะไปรำแก้บน เราสองคนต้องปลอดภัยนะพ่อ”

คำป้อ : “ไป เอ็งรีบไปเร็ว ๆ เทียนคำ อุ่นเฮือนพาน้องไป” [...]

อุ่นเฮือน : “ตรงนี้แหละเทียนคำ อย่างน้อยก็อยู่ในเขตเดียวกัน เดี่ยวเอ็งตั้งใจอธิษฐานกับพระธาตุศรีจอมทองเจ้า ขอให้พ้นโคกพ้นภัยทั้งเอ็งและพ่อหนานแก้วนะ”

เทียนคำ : “จ๊ะ พระธาตุศรีจอมทอง ข้าขอมาแก้คำบนบานศาลกล่าวที่ให้ไปเมื่อหลายปีก่อน ข้าขอพ่อนพระธาตุศรีจอมทอง ขอพระธาตุศรีจอมทองปลอดภัยอย่าฆ่าและพ่อหนานแก้ว ให้พ้นจากทดสอบครั้งนี้ด้วยเถอะ”

(เพลงพรางเทียน : EP6 [4/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสถานภาพที่เป็นบุตรสาวผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่พยายามหาวิธีขอพรให้บิดาที่ป่วยหนักหายจากการเจ็บป่วยโดยตัวละครทำอย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงถึงมายาคติของบุตรสาวที่ดีคือคนที่มีความกตัญญูและเอาใจใส่ต่อบิดามารดาอย่าง

เต็มที่ และสำคัญที่สุดคือต้องพยายามหาวิธีตอบแทนบิดามารดา มายาคติที่เกี่ยวกับความกตัญญูของบุตร ยังฝังอยู่ในใจของคนในสมัยใหม่ ซึ่งสามารถเห็นได้จากตอนสุดท้าย ลินท์เดินรำฟองหน้าพระธาตุแทน เทียนคำ และตอนฟ่องเสร็จแล้ว วิญญาณของเทียนคำก็หลุดพ้นไป ลินท์รู้สึกมีความสบายใจมากยิ่งขึ้น

ในสถานภาพว่า เทียนคำเป็นบ่าวในวัง และเมื่อเรื่องที่เทียนคำแอบมีความสัมพันธ์กับเจ้าน้อยถูกคนอื่นรู้ ทุกคนมองเทียนคำว่าเป็นเมียน้อย แต่เทียนคำไม่ยอม เพราะตัวเองเป็นคนที่มาก่อนเมียหลวงของเจ้าน้อย และอุ้นเฮือนก็เตือนให้เทียนคำเลิกยุ่งกับเจ้าน้อย เพราะว่าพวกตนเป็นข้า เป็นบ่าวไม่ควรยุ่งกับคนที่ฐานะสูงอย่างเจ้าน้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลินท์ : “อะไรกันเนี่ย เทียนคำมาก่อน ถูกแย่งผัวไป แต่ถูกรังแกสารพัด
เขายังโดนแม่กับพี่ตัวเองเกลียดอีกหรือ นี่มันเรื่องอะไรกันเนี่ย”

อุ้นเฮือน : “ก็เพราะว่าเราเป็นข้าไง”

ลินท์ : “ข้า”

อุ้นเฮือน : “เป็นข้า ก็ต้องเจียมตัว”

(เพลงพราวงเทียน : EP7 [2/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสถานภาพที่เป็นบ่าวผ่านคำพูดของคนที่เป็นบ่าวตักเตือนน้องสาวของตัวเองว่าไม่ควรยุ่งกับเจ้านาย ถึงแม้ว่าตัวเองเป็นฝ่ายได้รับความเสียหาย ก็ต้องยอมรับอย่างเต็มใจ ซึ่งแสดงถึงมายาคติของคนที่เป็นบ่าวต้องเป็นคนที่ยอมตัวอย่างเข้มงวด ไม่มีสิทธิ์ที่จะต่อรองเจ้านาย เนื่องจากสังคมในอดีตเป็นสังคมที่มีระบบการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด คนที่มีฐานะต่ำมักเป็นคนรับใช้กับคนที่ฐานะสูง คนที่เป็นบ่าวต้องรับใช้กับเจ้านายตามคำสั่งของเจ้านาย ไม่มีสิทธิ์เรียกร้องอะไร และบ่าวที่ดีควรเป็นคนที่รู้จักฐานะของตัวเองเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในฐานะบุตรสาวที่ดี ต้องมีความกตัญญู รู้จักตอบแทนความรักของผู้ใหญ่ และในฐานะบ่าวที่ดีต้องรู้จักฐานะและหน้าที่ของตัวเองอย่างลึกซึ้ง ไม่ควรต่อรองเจ้านาย รับใช้เจ้านายอย่างเต็มที่ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงในสังคมอดีต ผู้หญิงต้องเป็นกลุ่มที่มีคุณธรรม และต้องรู้จักฐานะของตัวเองเป็นอย่างดี ไม่ควรสร้างปัญหาแก่ครอบครัวหรือเจ้านาย เป็นมายาคติที่คนในสังคมยึดถือ หากมีใครฝ่าฝืนก็จะได้รับการตำหนิตติเตียน เพราะเชื่อว่าทำผิดไปจากคติที่สังคมส่วนใหญ่ยึดถือ

1.2 มายาคติด้านความงาม

ความงาม หมายถึง ความสวยงามของผู้หญิงด้านรูปลักษณ์ภายนอก ทั้งหน้าตา ผิว ผม และหุ่น เป็นต้น ในละคร เพลงพราวงเทียน เทียนคำเป็นหญิงสาวที่มีหน้าตาสวยงาม ผิวขาว ผมยาว รูปร่างดีสมส่วน ทำให้เจ้าน้อยหลงรักมานาน และวันหนึ่งที่เทียนคำกำลังเล่นที่ริมคลอง เจ้าน้อยเห็นแล้ว ก็รีบตามเข้าไปหา และชมเทียนคำว่าเธอยิ่งโตยิ่งงาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(เทียนคำ หยิบดอกปีบสีขาวขึ้นมามองด้วยดวงตาคิมค่าแล้วเอาแซมผม
เจ้าน้อยย่องมาด้านหลังยื่นหน้ามาหอมดอกปีบ)

เทียนคำสะดุ้งเอ๋อเขิน : “เจ้าน้อย...หอม...ข้า”

เจ้าน้อย : “ข้าไม่ได้หอมเจ้า ข้าหอมดอกปีบต่างหาก...ดอกปีบหอม
จิ่ง”

เทียนคำ : “อย่าเจ้าคะ เดียวมีใครมาเห็นข้า”

เจ้าน้อย : “เห็นก็ช่าง”

เทียนคำ : “เจ้าน้อยมีอะไรกับข้าหรือเจ้าคะ”

เจ้าน้อย : “ยิ่งโต เจ้าก็ยิ่งงาม”

(ทั้งสองสบตากันด้วยความรู้สึกหวิวไหวยั้ง)

(เพลงพรางเทียน : EP2 [5/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านความงามผ่านคำชื่นชมของเจ้าน้อยต่อเทียนคำว่าเธอยิ่งโต ยิ่งสวย และสายตาที่อ่อนหวานของเจ้าน้อยที่มองเทียนคำ ซึ่งสามารถแสดงถึงมายาคติของผู้หญิงในอดีตต้องเป็นผู้หญิงที่อ่อนโยน สวยงาม อ่อนหวาน และรูปร่างดีสมส่วน ความงามเช่นนี้จะทำให้ผู้หญิงได้รับความสนใจของผู้ชาย ยิ่งในสังคมอดีต ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคน ความงามจะมีส่วนช่วยดึงดูดความสนใจของสามี ทำให้ตัวเองได้รับความรักของสามีมากกว่าคนอื่น

1.3 มายาคติด้านอุปนิสัย

อุปนิสัย หมายถึง สิ่งที่แสดงออกจากความรู้สึก นึกคิดของบุคคลที่เป็นพฤติกรรมชัดเจน แสดงความเป็นตัวตนของบุคคลที่มีผลต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่า และความดีงามในตัวของเขา ในละคร เพลงพรางเทียน เนื่องจากเทียนคำแอบเป็นชู้กับเจ้าน้อย ทำให้เจ้าวงเดือนซึ่งเป็นชายาของเจ้าน้อย โกรธมากและเจ้าวงเดือนหาเรื่องเพื่อแก้แค้นเทียนคำ โดยลากเทียนคำไปตำและตีที่กลางตลาด ถึงแม้ว่าเทียนคำอายมาก แต่ตัวเองก็ทำอะไรไม่ได้เพียงแต่ร้องไห้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เจ้าวงเดือน : “ข้าไม่อยากจะเชื่อว่าคนน่าชื้ออย่างเอ็ง จะกล้าแย่งผัว

เจ้านาย อายอะไร เทียนคำ เหยหน้าขึ้นมาสิ”

(ไพศดา บ่าวของเจ้าวงเดือน เดินไปจับผมของเทียนคำ)

ไพศดา : “ไม่ได้ยินที่เจ้านางสั่งหรือว่าให้เหยหน้าขึ้นมาห๊ะ”

เจ้าวงเดือน: “เอ็งไม่ต้องทำหน้ากลัวข้า อีเทียนคำ เพราะว่าถ้าเอ็งกลัวข้าจริง เอ็งคงไม่กล้าแย่งผัวข้าหรอก”

[...]

(เทียนคำร้องไห้ทั้งอายและเจ็บ เจ้าวงเดือนเดินไปตบหน้าของเทียนคำอย่างรุนแรง)

เจ้าวงเดือน : “แค่นี้มันยังไม่พอ”

(เจ้าวงเดือนเดินไปเอาตะกร้าที่ใส่ทั้งน้ำและปลาไหลมาเทที่ตัวเทียนคำ และไพศดาก็เอาน้ำล้างเท้าสาดใส่ด้วย เทียนคำไม่กล้าต่อสู้ เพียงแต่ร้องไห้เท่านั้น)

(เพลงพรางเทียน : EP7 [2/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมอดีตด้านนิสัยที่เป็นผู้หญิงอ่อนแอโดยเฉพาะเมื่ออยู่ในสถานภาพที่เป็นบ่าว ผ่านพฤติกรรมของเทียนคำที่ถูกรังเกะจกรและถูกตบหน้าต่อหน้าคนหลากหลาย แต่ในฐานะที่เป็นบ่าว เธอไม่สามารถต่อสู้ได้ เพียงแต่ร้องไห้เท่านั้น เนื่องจากในสมัยอดีตมีการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด คนที่เป็นบ่าวต้องเชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเข้มงวด ไม่มีสิทธิ์

ในการต่อต้านเจ้านาย ถึงแม้ว่าบางครั้งจะถูกตีและถูกด่า ก็ไม่สามารถต่อสู้ได้ ไม่เช่นนั้นจะถูกเจ้านายไล่ ออกจนเสียเงินที่เลี้ยงตัวเอง และเกิดปัญหาในการดำรงชีวิต

สรุปได้ว่า มายาคติเกี่ยวกับสาวเหนือในสังคมอดีต คือ เป็นผู้หญิงที่อ่อนแอ ไม่มีสิทธิ์ ต่อรองกับผู้ใหญ่หรือเจ้านาย การเป็นบุตรสาวที่ดี ต้องรู้จักตอบแทนความรักของผู้ใหญ่ มีความกตัญญู และหน้าตาต้องสวยงาม อ่อนหวาน รูปร่างดีสมส่วน จึงจะถือเป็นผู้หญิงดีตามฐานะของตน มายาคตินี้เกิด จากในสังคมอดีต เป็นสังคมปิตาธิปไตย ซึ่งถือผู้ชายเป็นหลัก ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์เท่ากับผู้ชาย เป็นฝ่ายที่มี ฐานะและอำนาจด้อยกว่าผู้ชาย จนทำให้ผู้หญิงใช้ชีวิตตามความต้องการของผู้ใหญ่หรือผู้ชาย

2. มายาคติเกี่ยวกับสาวเมืองกรุงในสังคมสมัยใหม่

สังคมสมัยใหม่ หมายถึง สังคมตั้งแต่รัชกาลที่ 9 จนถึงสมัยปัจจุบันนี้ และจากการศึกษาวิเคราะห์ มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ในละครข้ามภพ เรื่อง *เพลิงพรางเทียน* ได้พบมายาคติเกี่ยวกับ ผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ 3 ด้าน ได้แก่ มายาคติด้านสถานภาพและบทบาท มายาคติด้านความงาม และ มายาคติด้านอุปนิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 มายาคติด้านสถานภาพและบทบาท

มายาคติด้านสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่คือ ผู้หญิงสามารถ ทำงานนอกบ้าน เลี้ยงตนเองได้ไม่แตกต่างจากผู้ชาย ในละคร เรื่อง *เพลิงพรางเทียน* ลินท์เป็นนักแสดงที่ กำลังเข้าร่วมถ่ายละคร และเนื่องจากลินท์เล่นบทบาทในละครของตัวเองอย่างเต็มที่ และการร่วมงาน ระหว่างนักแสดงได้รับผลดี ทำให้ผู้กำกับตื่นเต้นมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ลินท์กับนักแสดงอื่น ๆ กำลังเล่นละครอยู่)

ผู้กำกับ : “โหย cut cut สุดยอด สุดยอดเลย ไปดูแลหน่อย เร็ว”

ผู้กำกับ: “โหย ตาย น้ำตาไหลเลยเห็นเปล่า”

ผู้กำกับ: “ทุกคนขอบคุณมากนะ สุดยอดจริง ๆ ขอบคุณทุกคนมาก ๆ

ที่ทุ่มเทฉากนี้ ขอบอกว่าเป็นฉากเป็นกล้องที่ไม่รู้จักว่าต้องพูดออกยังงี้อะ ทุก คนเก่งจริง ๆ เห็นไหมพื่อน้ำตาไหลเลยนะ”

(*เพลิงพรางเทียน* : EP1 [1/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านสถานภาพที่เป็นคน ประกอบอาชีพในสังคมผ่านคำชื่นชมของผู้กำกับต่อการแสดงของลินท์กับนักแสดงอื่น ๆ ว่าลินท์ได้แสดง ละครอย่างยอดเยี่ยม ซึ่งสามารถแสดงถึงมายาคติของผู้หญิงในสถานภาพของคนประกอบอาชีพควรเป็น คนที่ทุ่มเทในการทำงาน มีความรับผิดชอบ พยายามทำงานให้ดีที่สุด และควรทำงานกับเพื่อนร่วมงาน อย่างเป็นมิตร มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสถานภาพที่เป็นคนประกอบอาชีพนี้ทำให้ผู้หญิงยอมรับว่าการ ทำงานเป็นเรื่องปกติที่ต้องทำ และเป็นสิ่งที่สามารถได้รับความยอมรับและความนิยมจากคนในสังคมมาก ยิ่งขึ้น ทำให้คนในสังคมได้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิง และให้ความเคารพต่อผู้หญิงมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า มายาคติด้านสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่แตกต่างกับ สังคมอดีต ซึ่งผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่สามารถมีโอกาออกไปทำงาน หาเงินได้ด้วยความสามารถของ ตัวเองไม่ต้องพึ่งพาผู้ชายเหมือนในสังคมอดีต

2.2 มายาคติด้านความงาม

ในละคร *เพลิงพรางเทียน* ลินท์เป็นผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยงาม จึงเป็นทั้งนางแบบและนักแสดง และเนื่องจากลินท์ที่มีหน้าตาสวยงาม เมื่อไปถ่ายรูปแฟชั่น ช่างกล้องให้คำชื่นชมกับลินท์อย่างไม่ขาด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ลินท์กำลังทำท่าที่สวยงามในห้องที่ถ่ายรูป)

ช่างกล้อง : “ได้ครับ สวยครับ หนึ่ง สอง สาม นี่ เยี่ยม”

(*เพลิงพรางเทียน* : EP1 [2/5])

จากตัวอย่างข้างต้น มีคำว่า สวยครับ สามารถได้เห็นถึงคำชื่นชมความสวยของผู้หญิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านรูปลักษณ์ ซึ่งควรเป็นผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยงาม การที่มีหน้าตาสวยงามจะทำให้ผู้หญิงได้รับความนิยมจากคนในสังคมและได้รับโอกาสมากยิ่งขึ้น มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านรูปลักษณ์สามารถทำให้เห็นถึงคนในสังคมให้ความสำคัญต่อความสวยงามของผู้หญิงเป็นอย่างมาก

ในละคร *เพลิงพรางเทียน* ลินท์เป็นผู้หญิงที่ไม่เพียงแต่มีหน้าตาสวยงาม ผอมยาว ยังมีรูปร่างดีสมส่วน เขาจึงได้ทำงานเป็นนางแบบ เข้าร่วมกิจกรรมงานแสดงหลากหลาย และได้รับความนิยมมาก ดังตัวอย่างฉากต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ลินท์ออกการแสดงในเวที

ที่มา: *เพลิงพรางเทียน* EP1 [3/5]

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านรูปลักษณ์ผ่านลักษณะหุ่นดี ผอมยาว ผิวขาว และหน้าตาสวยงามของลินท์ ซึ่งสามารถแสดงถึงมายาคติของผู้หญิงด้านรูปลักษณ์ควรเป็นผู้หญิงที่มีหุ่นดี มายาคตินี้ทำให้เห็นว่า ในสายตาของคนในสังคม ผู้หญิงไม่เพียงแต่มีหน้าตาที่สวยงาม ควรจะมีหุ่นดีด้วย หุ่นที่ดีจะสามารถช่วยเสริมความสวยและเสน่ห์ของผู้หญิงให้มากยิ่งขึ้น หุ่นดีจะทำให้ผู้หญิงมีความมั่นใจกับตัวเอง ทำให้ตัวเองได้รับความนิยมจากคนในสังคมด้วย

สรุปได้ว่า มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านรูปลักษณ์ทำให้เห็นถึงอุดมการณ์ของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงซึ่งผู้หญิงควรเป็นผู้ที่มีหน้าตาสวยงาม รูปร่างดีสมส่วน ทั้งหมดเหล่านี้จะทำให้ผู้หญิงมีความสวยงามและเสน่ห์มากยิ่งขึ้น จนทำให้ผู้หญิงได้ดึงดูดความสนใจของคนอื่น และอาจจะมีประโยชน์ในการช่วยได้รับโอกาสมากยิ่งขึ้น

2.3. มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านอุปนิสัย

มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในด้านอุปนิสัยในละคร *เพลิงพรางเทียน* ได้กล่าวถึงอุปนิสัยของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่มีความกล้าหาญ กล้ารักกล้าเกลียด และไม่ยอมแพ้อย่างง่าย ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ผู้หญิงสมัยใหม่ที่เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ

ในละคร *เพลิงพรางเทียน* เมื่อตัวละครสมัยใหม่ที่ชื่อลินท์เข้ามาพบไปอดีตและกลายเป็นเทียนคำ และถูกเจ้าช้อเอื่องต่อว่าอย่างรุนแรง เพราะคิดว่าเจ้าน้อยช่วยชีวิตของเทียนคำไว้ แต่เทียนคำกลับยุ่งกับเจ้าน้อย ทำให้เจ้าน้อยขายหน้า ถึงแม้ว่าเทียนคำเป็นบ่าว แต่เนื่องจากตัวจริงคือลินท์ ลินท์จึงเถียงเจ้าช้อเอื่องว่าด้วยความจริงอย่างกล้าหาญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เจ้าช้อเอื่อง : “มึงกล้าขึ้นอายขึ้นอีกกับลูกกูหรือ อีเทียนคำ เจ้าน้อยไม่น่าช่วยชีวิตมึงไว้เลย อีสารเลว”

ลินท์ในร่างเทียนคำ : “เจ้าน้อยโกหก เจ้าน้อยไม่ได้ช่วยชีวิตฉันไว้ คนที่ช่วยชีวิตฉันคือพ่อหนานแก้วต่างหาก เจ้าน้อยเองก็รู้ดีอยู่แกล้งใจ แต่ก็ยังกล้าเอาดีใส่ตัว ไม่มีความละอาย ไม่มีหัวใจ หัวใจเหมือนกันทั้งลูกทั้งแม่ไม่มีผิด”

เจ้าช้อเอื่อง : “มึง มึงกล้าด่ากูหรือ อีสารเลว”

ลินท์ในร่างเทียนคำเทียนคำ : “กล้าไม่กล้าก็ต่างไปแล้ว แล้วแม่รู้ไว้เลย ที่เจ้าแม่หวังจะให้เจ้าน้อยเป็นหน่อเนื้อสืบสกุลได้ดิบได้ดี เป็นเจ้าหลวงหรือเจ้าค้ำทางค่าของเมืองเชียงใหม่ มันไม่มีทางเป็นไปได้ คู่หมั้นนี้แทบจะไม่มีแม่แต่บันทึกในประวัติศาสตร์อีกร้อยปี ข้างหน้าชะด้วยซ้ำ”

(*เพลิงพรางเทียน* : EP11 [3/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านอุปนิสัยซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีความกล้าหาญผ่านคำโต้เถียงของลินท์ที่ต่อต้านกับเจ้าช้อเอื่อง และทำให้เจ้าช้อเอื่องไม่คิดเลยว่าในฐานะที่เป็นบ่าวกล้าโต้เถียงกับตัวเองอย่างรุนแรงขนาดนี้ ผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่เป็นกลุ่มคนที่มีความคิดและสิทธิ์ของตัวเอง ไม่ต้องการอยู่ด้อยกว่าผู้ชาย พวกเขาสามารถต่อต้านกับความไม่ยุติธรรมหรือผู้ที่ทำร้ายตัวเอง ซึ่งแตกต่างกับผู้หญิงในสังคมอดีต ต้องเป็นผู้หญิงที่อยู่ด้อยกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะคนที่ เป็นบ่าว ต้องเชื่อฟังคำสั่งของเจ้านาย ไม่มีสิทธิ์ต่อรองกับสิ่งใด ยิ่งไม่มีสิทธิ์โต้เถียงกับเจ้านาย

2) ผู้หญิงสมัยใหม่ที่เป็นผู้ที่กล้ารักกล้าเกลียด

ในละคร *เพลิงพรางเทียน* อินทร์ได้แต่งงานกับตี๋แล้ว แต่ยังหลอกลินท์แอบคบกับตัวเองมาตั้งนาน แต่เมื่อลินท์รู้ว่าอินทร์หลอกตัวเองว่าจะหย่ากับตี๋และแต่งงานกับตัวเอง ลินท์จึงโกรธมากและตัดสินใจเลิกกับอินทร์ ถึงแม้ว่าอินทร์ให้คำสัญญาอะไรก็ตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อินทร์ : “ลินท์ เดียวก่อนลินท์”

ลินท์ : “คนที่คุณควรจะไปรั้งเอาไว้คือพี่ตี๋ ไม่ใช่ฉัน”

อินทร์ : “ผมไม่ได้รักตี๋ ถึงเวลาที่เรื่องทุกอย่างควรจะเคลียร์ได้แล้วนะลินท์”

ลินท์ : “แปลว่าคุณจะเลิกกับพี่ตี๋หรือ”

อินทร์ : “ก็เพื่อคุณไงครับลินท์ ผมจะหย่ากับตี๋ ประกาศเลิกอย่างเป็นทางการให้ทุกคนรู้ แล้วเราสองคน ก็จะแต่งงานกัน”

(ลีนท์มองหน้าอินทร์เหมือนงงมาก และหันตัวกลับก็เห็นเบน
กำลังหันตัวเดินจากไป ลีนท์จึงรีบเรียกชื่อของเบน)ลีนท์ : “เบน”

อินทร์ : “ลีนท์ คุณไม่ต้องสนใจใครทั้งนั้น สนใจแค่เรื่องของ
เราก็คพอ นะครับ”

ลีนท์ : “ไม่ใช่เรา คุณนะเป็นคนอื่น”

(ลีนท์วิ่งหนีไปจากอินทร์ และรีบไปตามหาเบน)

(เพลงพรางเทียน : EP14 [2/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านอุปนิสัยซึ่งเป็นผู้หญิงที่กล้ารักกล้าเกลียดผ่านคำพูดของลีนท์ที่บอกอินทร์ว่าตัวเองต้องเลิกกับเขา ไม่อยากให้อินทร์ทำร้ายตัวเองอีกต่อไป สองคนจะต่างคนต่างอยู่ เนื่องจากผู้หญิงในสมัยใหม่มีความคิดและความสามารถของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งผู้ชาย มีอาชีพของตัวเอง สามารถหาเงินและเลี้ยงครอบครัวด้วยตัวเอง เมื่อเผชิญปัญหาในเรื่องความรัก ควรมีสติที่กล้ารักกล้าเกลียด หนีจากคนที่ทำร้ายตัวเอง พยายามหาความสุขที่แท้จริงของตัวเองให้ได้

3) ผู้หญิงสมัยใหม่เป็นผู้ที่ไม่ยอมแพ้อย่างง่าย ๆ

ในละคร เพลงพรางเทียน ลีนท์เป็นผู้หญิงในปัจจุบัน เนื่องจากเธอได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ทำให้ลีนท์สามารถย้อนเวลากลับอดีตเป็นเทียนคำซึ่งเป็นผู้หญิงในอดีต ในเมื่อลีนท์รู้ว่าเทียนคำถูกเจ้าวงเดือนฆ่าตาย จึงตัดสินใจจะกลับไปในอดีตเพื่อแก้แค้นเจ้าวงเดือน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลีนท์ : “ยังไงฉันก็ต้องไป เบน ไม่ใช่เพราะฉันอาลัยอาวรณ์
อินทร์อย่างที่ฉันกับปานคิด แต่เป็นเพราะพวกเขาทำเลวร้ายกับฉัน
ไว้มาก ทั้งเจ้าช้อเอ็ง เจ้าวงเดือนและเจ้าน้อยเทวาฤทธิ์ พวกเขา
หลอกฉันและพวกเขาก็ฆ่าฉันที่ประตุนี่ ฉันต้องกลับไปเอาคืน”

เบน : “ลีนท์”

ลีนท์ : “ถึงเบนจะไม่เชื่อ แต่มันเกิดขึ้นกับฉันแล้ว อินทร์คือ
เจ้าน้อย พี่คือเจ้าวงเดือน และฉันคือเทียนคำ...เทียนคำที่ถูกฆ่าที่นี่”

เบน : “แต่เรื่องมันผ่านไปแล้ว”

ลีนท์ : “ไม่ผ่าน ความเจ็บปวดของเทียนคำมันยังตอกย้ำอยู่
กับจิตวิญญาณของฉัน วันนี้ฉันคือลีนท์ดวงอาทิตย์ที่ยิ่งใหญ่แกร่งกล้า
ไม่ใช่เทียนน้อยด้อยค่าเหมือนเมื่อก่อน ฉันจะกลับไปแก้แค้นที่ทุกคน
มันทำกับฉัน ถ้าคุณไม่เชื่อคุณก็อยู่ที่นี่ ส่วนฉันจะย้อนเวลากลับไปยัง
โลกของฉัน”

(เพลงพรางเทียน : EP10 [3/5])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงด้านอุปนิสัยซึ่งต้องเป็นผู้หญิงที่ไม่ยอมแพ้อย่างง่าย ๆ ผ่านความคิดของลีนท์ที่ต้องการไปแก้แค้นแทนเทียนคำที่ถูกเจ้าวงเดือนฆ่าตายอย่างน่าสงสาร เนื่องจากในสังคมสมัยใหม่ ทุกคนมีสิทธิความเป็นมนุษย์เท่ากัน ไม่ควรกดขี่ทำร้ายกันอย่างไม่ปราณี ผู้หญิงจึงสามารถแสดงความสามารถของตัวเองอย่างเต็มที่ เมื่อเผชิญอุปสรรค

ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ผู้หญิงควรมีความอดทนและความมั่นใจกับตัวเองที่จะต่อสู้ ไม่ยอมแพ้อย่างง่าย ๆ กล่าวได้ว่า มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ด้านอุปนิสัยต้องเป็นผู้ที่กล้าหาญ ปกป้องสิทธิ์ของตน ไม่ยอมให้คนอื่นดูถูกและทำร้าย ซึ่งแตกต่างกับผู้หญิงในสังคมอดีตที่ต้องเป็นผู้หญิงอ่อนแอ เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ และไม่มีสิทธิ์โต้เถียงกับผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีฐานะสูงกว่าตน ทำให้เห็นว่าผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ได้รับความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ไม่จำเป็นต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน พวกเขาสามารถออกไปทำงานและสร้างประโยชน์แก่สังคมด้วยความสามารถของตัวเองโดยต้องเป็นคนที่มีคุณสมบัติในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และผู้หญิงในสมัยใหม่ต้องเป็นผู้หญิงที่มีเสน่ห์ สวยงาม และรูปร่างดีสมส่วน ผู้หญิงที่มีทั้งความงามและความสามารถเป็นกลุ่มที่มีเสน่ห์ที่สุด และผู้หญิงในสมัยใหม่กลายเป็นกลุ่มที่มีความกล้าหาญ กล้าต่อรองความรัก มีความเป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพลิงพรางเทียน ได้แสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงทั้งในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่ มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมอดีตต้องเป็นผู้หญิงที่มีหน้าตา สวยงาม และรูปร่างดีสมส่วน ต้องเป็นผู้ที่อ่อนหวาน แซ่มซ้อย และหญิงต้องเป็นผู้ที่อ่อนแอ เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่หรือเจ้านายอย่างเข้มงวด ไม่มีสิทธิ์ต่อรองสิ่งใด และการเป็นบุตรสาวที่ดี ต้องรู้จักตอบแทนความรักของผู้ใหญ่ มีความกตัญญู การเป็นบ่าวที่ดี ต้องเชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายอย่างเข้มงวด ไม่มีสิทธิ์ต่อรองสิ่งใด ส่วนมายาคติของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ต้องมีหน้าตา สวยงามด้วย ความงามของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ยังสัมพันธ์กับความรู้ความสามารถ และผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ ไม่จำเป็นต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือน พวกเขาสามารถออกไปทำงานและหาเงินได้ด้วยความสามารถของตัวเอง ในสถานภาพที่เป็นคนทำงาน ต้องเป็นคนที่มีคุณสมบัติในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่กลายเป็นกลุ่มที่มีความกล้าหาญ กล้าต่อรองความรัก มีสิทธิเท่าเทียมกันกับผู้ชายมากยิ่งขึ้น

อีกประการหนึ่ง ในละคร เพลิงพรางเทียน ยังได้แสดงให้เห็นถึงสถานภาพที่เป็นเมียน้อยทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน และถึงแม้ว่าผู้ที่เป็นเมียน้อยต่างเป็นคนที่หน้าตา สวยงาม แต่ยังคงคนในสังคมต่อว่าอย่างรุนแรง ทั้ง ๆ ที่ในสังคมอดีตเป็นสังคมปิตาธิปไตย ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคน แต่จริง ๆ แล้วคนในสังคมยังไม่ให้ความยอมรับต่อคนที่เป็นเมียน้อย ถือว่าพวกเขาเป็นคนที่แย่งชิงความรักของคนอื่น ยิ่งในสังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมประชาธิปไตย เป็นสังคมหนึ่งสามีหนึ่งภรรยา คนที่เป็นเมียน้อยยิ่งถูกคนอื่นดูถูก ดังนั้นสามารถได้เห็นว่า ผู้หญิงที่มีหน้าตา สวยงามยังต้องมีคุณธรรมที่ดีงามด้วย คนที่มีแต่ความงามภายนอกไม่สามารถได้รับความนิยมนจากคนในสังคมตลอด

จากการวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพลิงพรางเทียน สามารถได้รู้ว่า มายาคติที่แตกต่างด้านสถานภาพและอุปนิสัยของผู้หญิงในสังคมอดีตและสังคมสมัยใหม่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงด้านความคิดของคนในสังคม และสภาพสังคม ซึ่งในสังคมอดีต ผู้หญิงต้องตกอยู่ใต้อำนาจผู้ชาย ต้องถือผู้ชายเป็นหลัก ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง แต่ในสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากแนวคิดสตรีนิยมถูกเผยแพร่ในทั่วโลก ทำให้คนในสังคมกลับเห็นความสำคัญของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสในการแสดงความสามารถของตัวเองมากยิ่งขึ้น พวกเขาจึงกลายเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญและความเป็นตัวของตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช (2534) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล พบว่า สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในสมัยก่อนนั้นยังด้อยกว่าผู้ชาย

มาก ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมเดิมปลูกฝังให้ลูกสาวเรียนทางการบ้านการเรือน เพื่อเตรียมการไว้สำหรับอนาคตและความคิดดังกล่าวก็ถูกถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาจนกลายเป็นค่านิยม ต่อมา ผู้หญิงได้รับการศึกษามากขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีความคิดเปลี่ยนแปลงไป ภาพผู้หญิงที่เรียบร้อยอยู่กับเหย้าเฝ้า กับเรือนก็เริ่มเปลี่ยนไปเป็นผู้หญิงที่มีความกล้าและมีความอิสระมากขึ้น เช่น มีความอิสระในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ มีความนิยมในการเลือกคู่ครองเอง ตลอดจนมีประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างเทียบเท่าเทียมไม่แพ้กับผู้ชาย ยังสอดคล้องกับ พรพรรณ กาญจนารัตน์ (2555) ศึกษาเรื่อง ภาพตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ในสื่อบันเทิงไทย : บทวิเคราะห์จากภาพยนตร์เรื่อง “รถไฟฟ้ามาหานะเธอ” และละครโทรทัศน์เรื่อง “สูตรเสน่หา” พบว่า ผู้หญิงในสมัยใหม่เป็นผู้หญิงที่เป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตนเอง และใช้ชีวิตในแบบที่ต้องการ เชื่อมั่นในการตัดสินใจและกล้าแสดงออกด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบมายาคติความเป็นผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพ็ญพรางเทียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปนี้

1. ควรศึกษามายาคติเกี่ยวกับชายไทยในละครข้ามภพ เรื่อง เพ็ญพรางเทียน
2. ควรศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง เพ็ญพรางเทียน

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญพรางเทียน. (2562). สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566 จาก <https://ch3plus.com/drama/820>
- ไพบรียา พลสารทูล. (2549). มายาคติความงามของสตรีไทย พ.ศ. 2481-2516 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ การเมืองและสื่อสารศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พรพรรณ กาญจนารัตน์. (2555). ภาพตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ในสื่อบันเทิงไทย : บทวิเคราะห์จาก ภาพยนตร์เรื่อง “รถไฟฟ้ามาหานะเธอ” และละครโทรทัศน์เรื่อง “สูตรเสน่หา”. วารสารเพศวิถีศึกษา, 2, 115-140.
- ลักษณะวัต ปาละรัตน์. (2553). ปรัชญาสภาวะสตรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณพิมล อังคศิริสรพ. (2551). มายาคติ. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- วรรณศิริ กางกั้น. (2560). มายาคติหน้าอกในสาวพริตตี้กับธุรกิจความงาม (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วิโรจน์ สุทธิสีมา. (2551). มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสารแนวอีโรติกไทย (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช. (2534). การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงในนวนิยายของว.วินิจฉัยกุล (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุวรรณมาศ เหล็กงาม. (2554). หวนคิดถึงคืนวันอันผันผ่าน : การสื่อสารกับปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทย. ใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. สื่อเก่า สื่อใหม่ ใจเชื่อมร้อย. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: สามลดา.

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
HATYAI UNIVERSITY

อัจฉรา รัศมีโชติ. (2556). ภาพตัวแทนของพม่าในละครโทรทัศน์ไทย. วารสาร JC Journal, 5(1), 183-200.